

 Luisteren

Palestijnse christen Daoud Nassar: ‘Ik ben niemands vijand, ook niet na alles wat er gebeurd is’

INTERVIEW De Palestijnse christen Daoud Nassar voert al meer dan drie decennia een juridische strijd om zijn ‘vredesboerderij’ Tent of Nations te redden. Hij gelooft nog steeds in geweldloos verzet, ook nu de kans op Palestijnse zelfbeschikking voorgoed dreigt te verdwijnen. ‘De pijnlijke waarheid is dat er geen garantie is op succes.’

Elian Yahye

vrijdag 7 februari 2025, 08:08 aangepast 8 februari 2025, 06:57

Daoud Nassar: 'We blijven aandacht vragen voor ons verhaal.'

beeld: Daniel van Veelen

BRUSSEL

De Palestijnse Daoud Nassar heeft zijn situatie al vaak uitgelegd, héél vaak. Toch reisde Nassar, samen met zijn vrouw en jongste dochter, deze week weer naar Europa. 'We blijven aandacht vragen voor ons verhaal.'

Nassar zit in de ontbijtzaal van een Brussels hotel. Hij heeft een volle agenda: op de planning staan ontmoetingen met politici in het Europees Parlement, lezingen in België en Nederland en een bezoek aan Den Haag.

Samen met zijn familie runt Nassar Tent of Nations, een christelijke ecologische boerderij in de buurt van Bethlehem. Ze organiseren zomerkampen voor kinderen, ontvangen duizenden bezoekers en trekken vrijwilligers van over de hele wereld.

Nassar beschikt over eigendomspapieren die teruggaan tot het Ottomaanse tijdperk, maar Israël probeert het land tot staatsgrond te verklaren. Sinds 1991 voert hij een juridische strijd met de Israëlische autoriteiten om zijn recht op het land erkend te krijgen.

‘We hebben het land gekregen van onze voorouders. We mogen niet opgeven.’

In 2007 oordeelde het Israëlische Hooggerechtshof dat de familie het land mocht registreren, maar het proces is nog niet afgerond. ‘Telkens zijn er nieuwe rechtszaken of zijn er weer nieuwe documenten nodig’, zegt Nassar. ‘En als we uren reizen naar de rechtbank, wordt de zitting op het laatste moment weer uitgesteld. Zo proberen ze ons te ontmoedigen.’

Ondertussen breiden de Israëlische nederzettingen rond de boerderij zich steeds verder uit. Kolonisten gaan daarbij steeds een stapje verder. ‘Ze hebben wegen op ons grondgebied aangelegd en plaatsen containers op de rand van onze boerderij’, zegt hij, terwijl hij zijn koffie roert. ‘We hebben het land gekregen van onze voorouders. We mogen niet opgeven.’

De afgelopen anderhalf jaar was misschien wel de moeilijkste periode. Aanvallen van kolonisten en het Israëlische leger werden steeds brutaler. Tegelijkertijd breidden de nederzettingen zich verder uit, werd meer Palestijns land geconfisqueerd en raakten Palestijnen steeds verder geïsoleerd. ‘Dit gebeurde hiervoor ook al, maar niet zo intens en snel – nu allemaal in de schaduw van wat er in Gaza plaatsvindt.’

Geweldloosheid

Nassar gelooft in geweldloosheid. ‘We weigeren vijanden te zijn’, staat er op een stuk steen op zijn landgoed. Maar dat ideaal is na 7 oktober en de bloedige oorlog in Gaza steeds zwaarder onder druk komen te staan. De harten van zowel Israëliërs als Palestijnen zijn nog verder verhard.

‘Je kunt het kwaad niet overwinnen met meer kwaad, maar met het goede.’

Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever worden niet alleen steeds verder geïsoleerd, maar in Israël wordt ook steeds openlijker gesproken over annexatie. Dinsdag opperde Trump het idee om Gaza onder Amerikaanse controle te stellen en als vastgoedproject te ontwikkelen, waarbij de Gazanen gedwongen moeten verhuizen naar buurlanden.

Geloof u nog steeds dat u niemands vijand bent?

'Ik ben een mens, dus ik voel ook woede, frustratie en verdriet. Zelfs als christen vraag ik me soms af: waar is God in alles wat er gebeurt? Maar God is niet afwezig. Hij is overal en ziet het leed van de mensen, ook als wij het niet altijd met onze eigen ogen kunnen waarnemen. Het belangrijkste is: God werkt door mensen heen. Wij spelen een rol in zijn plan – en dat zie ik als onze taak nu. Daarom zeg ik: ik weiger iemands vijand te zijn. Dat is een bewuste keuze, een commitment.'

Zelfs na alles wat er gebeurd is?

'Ja, zelfs na alles wat er is gebeurd. De Bijbel zegt: als je vijand honger heeft, geef hem te eten; als hij dorst heeft, geef hem te drinken. Hoe kan ik dan weigeren mijn vijand een glas water te geven?

Dit is de krachtige, christelijke boodschap van geweldloos verzet: jij hebt de controle over de situatie, niet je vijand, en je kunt het kwaad niet overwinnen met meer kwaad, maar met het goede.

Wanneer je je anders gedraagt, dwing je de ander om jou anders te zien. Ja, dat lukt niet altijd. En ja, het is erg moeilijk geworden de laatste tijd. Maar we keren altijd terug naar onze principes. Ik ben geen slachtoffer. Ik ben geen vijand – wat er ook gebeurt.'

Uw juridische strijd duurt nu al 34 jaar. Heeft u ooit overwogen om het op te geven?

'Ja, die gedachte heeft natuurlijk door mijn hoofd gespookt. Maar ik ben een christen, dus ik heb geen keus. Jezus vroeg zijn discipelen vreedstichters te zijn. Ook in zijn tijd was er bezetting – mensen leden onder onrecht. Maar het was niet aan hen om te zeggen: als ik Jezus volg, komt morgen alles goed. Ik probeer te doen wat ik vandaag kan, zonder de verwachting dat er morgen al een positieve

uitkomst zal zijn. Misschien gebeurt dat pas over tien jaar. Maar in de tussentijd zal ik niet van dat pad afwijken.'

Lang wachten is één ding, maar de situatie is nu wel érg nijpend. Er bestaat nu een reële kans dat de mogelijkheid op Palestijnse zelfbeschikking voorgoed verloren gaat.

'Ja, de pijnlijke waarheid is: onze aanpak biedt geen garantie op succes. Martin Luther King zei al: geweldloos verzet betekent níét dat er geen geweld is. Het geweld gaat door.

Tegelijkertijd geldt dat iets wat op onrecht is gebaseerd, uiteindelijk zal instorten. Wereldrijken komen en gaan. Zoals de Bijbel zegt: er is niets blijvend onder de zon. Politici zoals Trump pleiten voor oplossingen die ten koste gaan van één partij. Dat is geen rechtvaardigheid – maar vanuit mijn geloof weet ik dat het ook niet het einde van het verhaal is.

'De cyclus van geweld móét doorbroken worden.'

Geweldloos verzet is niet makkelijk, zeker niet in onze situatie. Maar wij als Palestijnen weten hoe we uit de as moeten herrijzen. We zijn een volk van hoop – en ik zeg dat met alle nederigheid. Ik zag een video van iemand in Gaza die op de ruïnes van zijn huis stond en zei: 'We danken God voor alles – dat we nu opnieuw kunnen opbouwen wat is vernietigd.'

Voor zo iemand maak je een buiging. De menselijke geest laat zich niet zomaar breken. Zelfs niet door vernietiging en geweld. Mensen zullen altijd blijven opstaan tegen onrecht.'

Hamas koos de tegenovergestelde weg: bruto geweld. Uiteindelijk heeft dat geleid tot nog meer vernietiging in Gaza. Maar aan de andere kant: ook vreedzaam verzet lijkt weinig te helpen. Hoe overtuigt u volksgenoten dat uw weg de juiste is?

'Ja, dat is ontzettend moeilijk. Maar nogmaals: wat is de uitkomst van geweld? Nog meer leed, nog meer vernietiging? Je kunt niets goeds bereiken door geweld.

Uiteindelijk zal een moeder die haar zoon of dochter heeft verloren, altijd huilen, altijd een gebroken hart hebben. Zelfs als politici elkaar de hand schudden, blijft het leed bestaan.'

Even valt er een stilte. 'De cyclus van geweld móét doorbroken worden. Het leidt alleen tot meer haat. Zolang het doorgaat, blijft het kwaad zich voeden – en dat komt van de duivel.'

Veel christenen in het Westen bleven de oorlog in Gaza steunen – ook toen steeds duidelijker werd wat zich daar afspeelde. Wat doet dat met u?

'Religie die voor het karretje van de politiek wordt gespannen, is gevaarlijk. In Jezus Christus is er geen onderscheid tussen een heiden en een Jood – we zijn allemaal kinderen van God. Het is onze roeping op te staan tegen onrecht, ongeacht wie het pleegt.

'De kerk moet blijven zeggen: dit is fout, dit moet stoppen.'

Toch doet het me verdriet om te zien dat veel christenen daar anders mee omgaan. Er lijkt iets te ontbreken. Wij missen die stem ook binnen de internationale christelijke gemeenschap, en binnen de kerken. Ben ik dan geen kind van God?'

Hoe komt dat, denkt u?

'Kerken zouden zichzelf een belangrijke vraag moeten stellen: waar sta ik? Sta ik aan de kant van gerechtigheid, van de gemarginaliseerden, van de armen – want dát is de weg van God. Wie zich christen noemt, moet de lessen van Christus volgen, zonder onderscheid.

Dit principe zie je ook in het Oude Testament. Telkens wanneer de Israëlieten onrecht begingen, stuurde God profeten om hen terecht te wijzen. Dat laat zien dat niemand onvoorwaardelijke steun verdient. Als mijn vriend iets verkeerd

doet, moet ik dat kunnen benoemen. Die profetische stem mag niet verstommen. De kerk moet blijven zeggen: dit is fout, dit moet stoppen.'

U spreekt over het belang van geweldloosheid en het vasthouden aan uw principes. Maar wat betekent dat in de praktijk? Hoe voorkomt u dat haat en woede de overhand krijgen?

'Dan kom ik weer terug op ons landgoed – niet voor niets noem ik het het land van heling. Als ik boos ben, probeer ik die energie om te zetten in iets constructiefs, bijvoorbeeld door het land te bewerken.

Boosheid op zich is niet verkeerd. Als christenen moeten we verontwaardigd zijn over onrecht. Jezus werd ook boos toen Hij de tempel binnenkwam en zag dat mensen de tempel misbruikten om te kopen en te verkopen, waardoor ze de naam van God ontheiligden.

Maar het gaat erom hoe we die woede inzetten. We moeten leren die om te buigen naar iets positiefs. Soms betekent dat iets praktisch doen, zoals een boom planten.'